

Policy Brief: Finnwatchin suositukset yritystoimintaan liittyvän veropohjan tiivistämiseksi ja verojärjestelmän läpinäkyvyyden parantamiseksi

Verojärjestelmässämme on lukuisia aukkoja, jotka hyödyttävät pääosin kansainvälistä liiketoimintaa harjoittavia suuryrityksiä sekä varakkaimpia ja hyvätuloisimpia yritysomistajia. Niiden paikkaaminen lisäisi verotuksen oikeudenmukaisuutta kasvattaen samalla valtion verotuloja. Jo pelkästään kansallisesti toteutettavissa olevilla toimilla voitaisiin vuosittain kerätä yli miljardi euroa lisää verotuloja.

Veropohjassa on lukuisia kansallisin toimin korjattavissa olevia aukkoja

Viimeisen 10 vuoden aikana yritysveropohjan vuotoja on pyritty paikkaamaan monilla OECD:n suosituksiin ja EU:n veronkiertodirektiiviin pohjaavilla toimilla. Näistä huolimatta yritysten rajat ylittävä voitonsiirto aiheuttaa Suomelle edelleen vuosittain satojen miljoonien eurojen veromenetykset. Jos mukaan lasketaan myös muut veropohjan aukot, nousevat veromenetykset vielä suuremmiksi. Iso osa veropohjan aukoista olisi korjattavissa kansallisia verolakeja muuttamalla ja epäedullisia verosopimuksia uudelleenneuvottelemalla.

Kansalliset keinot yritysveropohjan turvaamiseksi

1. Korkovähennysrajoituksia tulee korjata.

Suomen korkovähennysrajoitukset ovat edelleen monelta osin puutteellisia ja mahdollistavat verovälttelyn esimerkiksi pilkkomalla lainoja useisiin konserniyhtiöihin. Yhteisetuudet eivät ole Suomessa lainkaan korkovähennysrajoitusten piirissä, ja meillä on edelleen voimassa erittäin antelias siirtymäsäännös, joka mahdollistaa vanhojen lainojen korkojen vähentämisen kokonaan ilman korkovähennysrajoituksia. Nämä puutteet mahdollistavat voitonsiirron matalamman verotuksen maihin.

- Voitonsiirtomahdollisuuksien rajaamiseksi korkomenojen euromääräisiä rajoja tulee siirtyä tarkastelemaan konsernitasolla ja/tai rajoja tulee laskea nykyisestä. Lisäksi EBITDA-rajaa tulee laskea nykyisestä 25 prosentista.
- Korkovähennysrajoitukset tulee saattaa koskemaan yhteismetsiä ja muita yhteisetuuksia, koska yhteisetuuksia voidaan nykyisellään hyödyntää voitonsiirrossa.
- Korkovähennysrajoitukseen sisältyvä siirtymäsäännös tulee poistaa, koska se antaa perusteettomasti ison veroedun yrityksille, jotka ovat nostaneet lainansa ennen siirtymäsäännöksessä määritettyä aikarajaa.
- Tasevapautussäntelyyn tehtyjen muutosten vaikutuksia tulee seurata ja tasevapautuksesta tulee luopua kokonaan, mikäli vuosina 2021 ja 2022 päätetyillä toimilla ei saavuteta niille asetettuja tavoitteita eli tasevapautuksen hyödyntäminen verovälttelyssä jatkuu.

2. Väliyhteisölakia tulee korjata.

Suomen väliyhteisölaki odottaa edelleen korjaamista eikä sillä nykyisellään pystytä riittävän tehokkaasti puuttumaan verovälttelyyn ETA-alueella. Väliyhteisölaki ei myöskään nykyisessä muodossa puutu esimerkiksi verolomien avulla harjoitettavaan haitalliseen verokilpailuun.

- Väliyhteisölain verotuksen tasoa koskeva raja tulee nostaa $\frac{3}{5}$:sta $\frac{3}{4}$:aan Suomen yhteisöveron tasosta, koska yhteisöveron lasku on johtanut väliyhteisölainsäädännön heikentymiseen.
- Vaihtoehtoisia tapoja rajata väliyhteisölakiin sisältyvän taloudellisen poikkeuksen soveltumista ETA-alueella tulisi selvittää. Yksi vaihtoehto voisi olla, että ETA-alueella sijaitsevien yhtiöiden tulot saatettaisiin Suomessa veronalaisiksi väliyhteisötuloiksi aina niiltä osin kuin yhtiön tulot eivät kerry yhtiön sijaintimaassa tosiasiallisesti harjoittamasta toiminnasta. Vaihtoehtoisesti mallia voitaisiin ottaa Tanskan väliyhteisölainsäädännöstä, jossa tulojen luonne on ratkaiseva tekijä: myös ETA-alueelle sijoittautuneiden yhtiöiden tuloa verotetaan väliyhteisötulona, mikäli passiivitulojen osuus yhtiön kokonaistuloista on suuri.
- Haitallisen verokilpailun hillitsemiseksi em. taloudellista toimintaa koskeva poikkeus tulisi rajata koskemaan vain ETA-aluetta. Tämä voisi olla perusteltua toteuttaa EU:n veronkiertodirektiiviä muuttamalla, jotta muutoksella ei heikennetä suomalaisyhtiöiden kilpailuasemaa suhteessa eurooppalaisiin kilpailijoihin.

3. Niin kutsutun kuoriyhtiödirektiivin etenemistä tulee edistää EU:ssa, sillä se voisi parantaa merkittävästi Verohallinnon tiedonsaantia ja tehostaa siten muun muassa väliyhteisölakiin liittyvää verovalvontaa.

4. Yleistä veronkiertopykälää tulisi muuttaa siten, etteivät vähäiset liiketoiminnalliset perusteet estä veronkiertopykälän soveltamista. Lain perusteluissa olisi hyvä tuoda esiin, miten liiketaloudellisten perusteiden vähäisyyttä ja taloudellisia seurauksia arvioidaan, sekä antaa esimerkkejä rajanvetotilanteista. Pykälä tulisi muotoilla niin, että se velvoittaisi ottamaan veronkiertämisen arvioinnissa huomioon verotukselliset ja muut taloudelliset seuraamukset ja niiden keskinäiset mittasuhteet myös koko konsernin näkökulmasta.

Kansalliset keinot omistamiseen ja siitä saataviin tuloihin liittyvän veropohjan turvaamiseksi

5. Veromenetysten estämiseksi ja keinotekoisten maastamuuttojärjestelyjen kitkemiseksi Suomessa tulisi ottaa käyttöön arvonnousuvero.

- Arvonnousuvero tulisi toteuttaa mahdollisimman laaja-alaisena, jotta se kohtelisi tasavertaisesti erilaisia omaisuususeriä.
- Valmistelu voitaisiin toteuttaa vuonna 2022 valmistellun lakiluonnoksen pohjalta. Veron soveltumisen määrittävä raja-arvo tulisi kuitenkin sitoa joko omaisuuden arvoon tai arvonnousutulon määrään (eikä molempiin), ja rajan tulisi vastata tasoltaan Tanskan ja Norjan omaksumaa tasoa.

6. Suomen tulisi lisäksi vaikuttaa aktiivisesti siihen, että EU-maiden arvonnousuverosäännökset harmonisoitaisiin direktiivin avulla.

7. Koska vakuutuskuoret avaavat laajoja mahdollisuuksia verovälttelyyn, tulisi niiden verokohtelua muuttaa. Vakuutuskuoren sisällä syntyvät tuotot tulisi säätää sijoittajan veronalaiseksi tuloksi sinä vuonna, kun tuotot kuoren sisällä syntyvät eli toisin sanoen vakuutuskuoret tulisi ohittaa verotuksessa. Verokohtelu vastaisi tällä tavoin suoraan omistetuista sijoituksista saatujen tuottojen verotusta. Vastaava verokohtelumuutos olisi perusteltu myös osakesäästötilin kohdalla. Vakuutuskuorissa ja osakesäästötileillä olevien varojen määrän perusteella voidaan arvioida, että verokohtelun muutos kasvattaisi lähivuosien vuotuisia verotuottoja sadoilla miljoonilla euroilla.

8. Veropohjan tiivistämiseksi Suomessa tulee ottaa käyttöön verosta osin, kokonaan tai tosiasiallisesti vapautettujen toimijoiden saamiin osinkoihin kohdistuva lähdevero. Lähdeveron soveltamisalan tulee olla laaja eli veron piiriin tulee saattaa kaikki olennaiset yhteisötyypit, joiden saamat osingot jäävät tällä hetkellä verottamatta. Erityisen tärkeää vero on ulottaa rahastoihin, koska suurin osa rinnastuksen vuoksi osinkojen lähdeverolta vapautuvista ulkomaisista yhteisöistä on rahastoja, ja näiden kohdalla tulo jää useimmiten Suomessa verottamatta myös siinä vaiheessa, kun tuotot maksetaan sijoittajalle. Valtiovarainministeriön selvityksen perusteella 5 prosentin lähdevero olisi viime vuosina kasvattanut verotuottoja 80–150 miljoonalla eurolla per vuosi.

9. Rahastojen kautta saatujen kiinteistö- ja osinkotulojen veropohjassa on selkeitä aukkoja ja tulot jäävät usein Suomessa verottamatta, kun ulkomainen sijoittaja toteuttaa sijoituksensa rahaston kautta. Ongelman ratkaisemiseksi on olemassa useita vaihtoehtoja, joiden vertailu on kuitenkin vaikeaa, koska kattavaa selvitystä rahastojen verotuksen uudistamisvaihtoehdoista ei ole laadittu. Suomessa tulisi laatia rahastojen verotuksen uudistamista koskeva selvitys, jossa tarkastellaan kattavasti eri ratkaisuvaihtoehtoja ja arvioidaan niiden käytännön toimivuutta, kattavuutta ja verovaikutuksia. Tarkastelun kohteena tulisi olla ainakin sekä kaikkien rahastojen että ainoastaan kiinteistörahastojen verovapauden poistaminen, osinko- ja kiinteistötuloille säädettävä lähdevero sekä laajasti erilaisiin rahastoihin sovellettava läpivirtausmalli. Selvityksessä tulisi kuvata kattavasti myös relevanttien verokkimaiden lainsäädännöllisiä ratkaisuja. Selvityksen pohjalta tulisi ryhtyä viiveettä lainsäädäntötoimiin rahastojen verotuksen uudistamiseksi.

10. Lähdeveropetosten estämiseksi kansallisessa lainsäädännössä tulisi määritellä, kuka katsotaan hallintarekisteröidyn osakkeen omistajaksi ja missä tilanteissa osakkeenomistajaa voidaan pitää osinkoetuuden tosiasiallisena edunsaajana ja siten oikeutettuna verosopimuksissa määritettyihin alempiin lähdeverokantoihin. Tämä voidaan toteuttaa lisäämällä lakiin tosiasiallisen edunsaajan määritelmä. *Yhteensä lähdeveropetosten torjumiseen tähtäävillä toimilla, joihin sisältyvät myös mm. nollaverosopimusten uudelleen neuvottelu ja hallintarekisterin yleisjulkisuuden lisääminen, voitaisiin torjua arviolta 80 miljoonaan euroon vuodessa nousevat veromenetykset.*

11. Veronkierrossa avustaminen tulisi kieltää lailla. Kielto voitaisiin toimeenpanna esimerkiksi sanktioimalla veronkiertoon johtaneen verojärjestelyn suunnitellut, toteuttanut tai hyväksynyt taho silloin, kun asiakkaan on tuomioistuimessa todettu syyllistyneen veronkiertoon.

12. Lähdeveromenettelyjen yhdenmukaistamiseksi ja lähdeveropetosten estämiseksi Suomen tulisi tukea niin kutsutun FASTER-direktiivin hyväksymistä EU:ssa.

13. Listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverohuojennus luo hyvätuloisille kannusteen muuntaa palkkatulojaan kevyemmin verotetuiksi osingoiksi. Se myös kannustaa tiettyntyyppisten yritysten omistajia toteuttamaan verovetoisia yritysjärjestelyjä, joilla huojennettujen osinkojen nostomahdollisuuksia saadaan kasvatettua. Näiden veropohjan aukkojen lisäksi osinkoverohuojennuksella on muitakin taloudelle haitallisia ohjausvaikutuksia ja kalliista verotuesta hyötyvät lähinnä kaikista varakkaimmat ja hyvätuloisimmat. Osinkoverojärjestelmää tulisi korjata:

- laskemalla huojennetun osingon laskennassa käytettävää tuotto prosenttia (kiinteän prosentin sijaan tuotto prosentti olisi hyvä sitoa markkinakorkoihin),

korottamalla huojennetun osingon veronalaista osuutta ja laskemalla osinkoverohuojennuksen euromääräistä ylärajaa sekä

- edellyttämällä huojennettuja osinkoja nostettaessa, että pääomatulona nostettavan osingon ylärajan määrittävää yhtiön nettovarallisuutta laskettaessa huomioidaan ainoastaan elinkeinotoiminnan käytössä ollut varallisuus.
- Pidemmällä tähtäimellä osinkoverojärjestelmää tulisi kehittää progressiivisemmaksi. Tämä onnistuisi esimerkiksi porrastetulla osinkoverolla, jossa pienimpiin osinkoihin sovellettaisiin matalampaa verokantaa ja suuremmissa osingoissa verotus nousisi korkeammaksi.

Jo yritysverotuksen asiantuntijatyöryhmän ehdotusten mukaisilla muutoksilla osinkoverohuojennuksen korjaamisen staattiset verovaikutukset nousisivat valtiovarainministeriön mukaan 430 miljoonaan euroon.

14. Listaamattomien yhtiöiden välisten portfolio-osinkojen verovapaus keventää verotusta muun muassa tilanteissa, joissa sijoitustoimintaa harjoitetaan holdingyhtiön kautta. Kansainvälisesti vertailtuna poikkeuksellisen verovapauden tarkoituksenmukaisuutta ja verovaikutuksia olisi tarpeen arvioida.

15. Hankintameno-olettama saattaa keventää yritys- ja sijoitusomaisuuden myyntitilanteessa realisoituvaa luovutusvoittoverotusta merkittävästi. Kaikista varakkaimpia eniten hyödyttävän poikkeussäännöksen verovaikutukset tulisi selvittää, ja hankintameno-olettaman tarpeellisuutta ja tasoa tulisi arvioida kriittisesti.

16. Osakevaihto avaa mahdollisuuksia paitsi osinkoverojen myös myyntivoittoverojen minimointiin. Verovälttelyn estämiseksi osakevaihdossa siirtyvien osakkeiden arvostusta vastaanottavan yhtiön verotuksessa olisi perusteltua muuttaa. Verolainsäädännössä tulisi määrittää, että osakevaihdolla hankitut osakkeet arvostettaisiin hankkivan yhtiön nettovarallisuuslaskennassa esimerkiksi kohdeyhtiön osakevaihtoa edeltäneeseen vertailuarvoon tai matemaattiseen arvoon.

17. Sukupolvenvaihdoshuojennus saattaa keventää yritys- tai maatilavarallisuuden vastikkeettomasta siirrosta perittäviä lahja- tai perintöveroja merkittävästi. Huojennuksen ongelmallisuutta lisää se, että huojennuksen alaiseen yrityskokonaisuuteen on mahdollista sisällyttää myös merkittävää sijoitusomaisuutta. Huojennus asettaa eri verovelvolliset hyvin eriarvoiseen tilanteeseen ja sen perustuslainmukaisuus onkin kyseenalaistettu useissa yhteyksissä. Eriarvoistavasta sukupolvenvaihdoshuojennuksesta olisi perusteltua luopua. *Valtiovarainministeriön mukaan huojennuksesta muodostuvan verotuen määrä ylittää 180 miljoonaan euroon, joten siitä luopumisella olisi merkittävä verotuloja kasvattava vaikutus.*

Mikäli huojennuksesta ei kuitenkaan luovuta, tulisi sitä leikata. Tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi siten, että huojennusta laskettaessa omaisuuden arvoksi siirryttäisiin

katsomaan nykyisen vertailuarvon sijaan sen käypä arvo. Tällöin huojennus kohtelisi eri velvollisia huomattavasti nykyistä tasavertaisemmin. Huojennusta koskevaa pykälää tulisi lisäksi muuttaa siten, että huojennuksen piiriin voisi tulla vain aidosti liiketoiminnan käytössä oleva varallisuus. Sijoitusvarallisuus tulisi rajata huojennuksen ulkopuolelle myös siinä tapauksessa, että se on hankittu yhtiön toiminnasta kertyneillä voittovaroilla.

Verosopimusten uudelleenneuvottelutarpeet

18. Niin kutsutut nollaverosopimukset pienentävät Suomen lähdeverokertymää vuosittain sadoilla miljoonilla euroilla. Samalla ne mahdollistavat erilaiset osinkopesujärjestelyt, joiden yksinomaisena tarkoituksena on lähdeveroilta välttyminen. Torjuakseen lähdeveropetoksia ja turvatakseen omaa veropohjaansa Suomen tulee uudelleenneuvotella kaikki osinkojen lähdeverotuksen estävät verosopimukset.

19. Suomen tulee laatia kattava analyysi muista Suomen solmimiin verosopimuksiin sisältyvistä verosopimusehdoista, jotka rajoittavat Suomen verotusoikeutta poikkeuksellisesti, ja ryhtyä analyysin perusteella tarvittaviin uudelleenneuvottelutoimiin. Uudelleenneuvottelu olisi tarpeen muun muassa niiden verosopimuskumppanien kanssa, joiden kanssa solmittu verosopimus estää Suomesta saatujen lisäeläkkeiden verottamisen Suomessa.

20. Etenkin kehittyvien maiden kanssa solmittavien verosopimusten kohdalla Suomen tulee varmistua siitä, että myös sopimuskumppanille sallitaan asialliset lähdevero-oikeudet.

21. Sekä suorista että välillisistä kiinteistömyynneistä saadut luovutusvoitot ovat Suomen kansallisen verolainsäädännön perusteella Suomesta saatua ja siten täällä myös rajoitetusti verovelvollisen tapauksessa verotettavaa tuloa. Osassa Suomen verosopimuksista kiinteistömyynneistä syntyvien luovutusvoittojen verotusoikeus rajautuu kuitenkin suoraan omistettuihin kiinteistöihin. Suomen tulisi uudelleenneuvotella tällaiset verosopimukset erityisesti niiden maiden kanssa, joissa sijaitsee suomalaisiin kiinteistöihin sijoittavia rahastoja tai muita sijoitusyhtiöitä. Esimerkiksi Suomen ja Luxemburgin välisen verosopimuksen uudelleenneuvottelulle olisi veropohjan turvaamisen kannalta vahvat perusteet.

22. Turvatakseen veropohjaansa maastamuuttolanteissa Suomen tulisi pyrkiä siihen, että kaikkiin uudelleenneuvoteltaviin verosopimuksiin sisällytettäisiin Suomen verotusoikeutta maastamuuton jälkeen saatuihin tuloihin laajentava ympätty kolmen vuoden sääntö.

Myös kansainvälistä verojärjestelmää kehitettävä

Kansallisten toimien ohella Suomen tulee pyrkiä edistämään yhteistyössä muiden maiden kanssa tapahtuvaa kansainvälisen verojärjestelmän kehittämistyötä. Jo toteutetuista toimista, kuten minimiveron käyttöönotosta, huolimatta tarve kansainvälisen yritysverojärjestelmän uudistamiselle ei ole poistunut. Tarvetta kasvattaa erityisesti se, että toimet digiyhtiöiden verottamiseksi eivät ole edenneet suunnitellusti. Samaan aikaan pääomatuloverotuksella käytävä maiden välinen verokilpailu on on kiihtynyt. Suomi hyötyy siitä, että niin digiyhtiöiden verotuksesta kuin pääomatuloverotuksella käytävän kilpailun säännöistä päätetään yhdessä muiden maiden kanssa. Muussa tapauksessa kansainvälinen verojärjestelmä sirpaloituu ja haitallinen verokilpailu lisääntyy.

Keinot kansainvälisen yritysverojärjestelmän korjaamiseksi

23. Suomen tulee edistää kansainvälisillä foorumeilla, kuten OECD:ssä, YK:ssa ja – sikäli kuin mahdollista – myös EU:ssa, seuraavia muutoksia kansainvälisen minimiveron kehittämiseksi:

- Minimiveron taso tulee nostaa vähintään 20 prosenttiin.
- Soveltamisalan määrittävää liikevaihtorajaa sekä pienempien toimintamaiden ulosrajaamisen mahdollistavia de minimis -rajoja tulee laskea.
- Veropohjaa kaventavasta substanssiperusteista poikkeuksesta tulee luopua
- Maiden mahdollisuuksia tarjota yrityksille efektiivistä veroastetta pienentäviä verotukia tulee rajata.
- Lisäksi verotussääntöjä tulee uudistaa niin, että ne takaavat täydennysverotulojen oikeudenmukaisen jakautumisen, ja luovat maille aidon kannusteen nostaa yleistä yhteisöverokantaa ja luopua haitallisista verokannustimista. Käytännössä tämä voitaisiin toteuttaa esimerkiksi luopumalla kotimaisista täydennysveroista sekä antamalla aliverotettujen voittojen säännölle ensisijainen rooli suhteessa tuloksilukemissääntöön. Vaihtoehtoisesti minimiverotulojen jako voisi perustua yhteen tasapuolisesti erilaisia maita kohtelevaan jakokaavaan.

24. Suomen tulee allekirjoittaa lähdevero-oikeuksia minimiverokokonaisuudessa turvaavaa STTR-sääntöä koskeva monenkeskinen sopimus ja ryhtyä viiveettä toimiin verosopimusten muuttamiseksi niiden kehittyvien maiden kanssa, jotka eivät liity monenkeskiseen sopimukseen.

25. Suomen tulee pyrkiä varmistamaan, että komission esittämää BEFIT-mallia kehitetään aidon konserniverojärjestelmän suuntaan. Verotulojen allokointiin ehdotetusta siirtymäkauden allokointisäännöstä tulee luopua, ja verotulojen kaavamaiseen jakoon

tulee siirtyä heti uudistuksen voimaantulosta alkaen. Jakokaavan tulee perustua reaalisia toimintoja kuvaaviin tunnuslukuihin, kuten myyntiin sekä henkilöstön ja aineellisen omaisuuden määriin kussakin toimintamaassa. Aineeton omaisuus ja rahavarat on perusteltua jättää pois jakokaavasta, koska ne ovat helpon liikuteltavuutensa sekä arvostukseen liittyvän arvionvaraisuuden vuoksi alttiita verosuunnittelulle. Veropohjan on oltava tiivis. Hallinnollisten hyötyjen saavuttamiseksi uudesta veromallista olisi myös perusteltua tehdä pakollinen kaikille EU-alueella toimiville yrityksille eli sen tulisi korvata kokonaan nykyiset kansalliset yritysverojärjestelmät. Vaihtoehtoisesti EU-maiden yhteistä verojärjestelmää voitaisiin rakentaa CCCTB-mallin pohjalta.

26. Suomen tulee allekirjoittaa ja ratifioida OECD:n Pilari 1:n Amount A:ta koskeva monenvälinen yleissopimus. Suppeudesta huolimatta yleissopimus auttaisi voimaan astuessaan turvaamaan markkina-alueille edes jonkinlaiset verotusoikeudet kaikista suurimpien monikansallisten yritysten tuloksiin ja toimisi siten tärkeänä väliaikaisratkaisuna ennen kokonaisvaltaisemmasta konserniverouudistuksesta sopimista.

27. Pilari 1:n suppeudesta ja sen voimaansaattamiseen liittyvästä epävarmuudesta johtuen Suomen tulee ryhtyä yhdessä muiden maiden kanssa suunnittelemaan myös vaihtoehtoisia (ja mieluiten kattavampia) toimia verotusoikeuksien uudelleenallokoimiseksi. Lyhyellä aikavälillä digiyhtiöiden verotushaasteisiin voitaisiin vastata esimerkiksi YK:n malliverosopimuksen 12 b artiklaan pohjaavan verosäännöksen käyttöönotolla YK:n verokomitean valmistelemaa pikakaistainstrumenttia hyödyntäen. Pidemmällä tähtäimellä koko kansainvälinen yritysverojärjestelmä tulee korvata konsernitason verotukseen ja verotulojen kaavamaiseen jakoon pohjautuvalla verojärjestelmällä.

28. EU:ssa useat tärkeät verohankkeet ovat törmänneet päätöksiltä edellytettävään yksimielisyysvaatimukseen, joka antaa hyvin vahvan neuvotteluaseman muun muassa EU:n omille veroparatiiseille. Suomen tulee tukea relevanttien veroaloitteiden käsitteilyä määräänemmistöpäätökset mahdollistavan artiklan 116 alla. Jos tämä ei ole mahdollista, tulee veropohjan turvaamisen kannalta tärkeiden hankkeiden kohdalla harkita aina myös niin kutsutun tiiviimmän yhteistyön mahdollisuutta. Pidemmällä tähtäimellä EU:ssa tulee löytää keinot siirtyä verotusta koskevissa asioissa määräänemmistöpäätöksiin.

29. Suomen tulee osoittaa selkeä tukensa YK:n veroyhteistyön tiivistämiselle ja YK:n alaisuudessa laadittavan veroja koskevan puitesopimuksen laatimiselle. Suomen on myös tärkeää olla mukana verosopimuksesta käytävissä neuvotteluissa tukemassa veroratkaisuja, jotka vahvistavat kansainvälisen verojärjestelmän oikeudenmukaisuutta, torjuvat verovälttelyä ja lisäävät läpinäkyvyyttä.

Kansainväliset keinot omistamiseen liittyvän verotuksen yhtenäistämiseksi

30. Varakkaiden yksityishenkilöiden saamille pääomatuloille tulisi asettaa kansainvälinen minimivero, jolla varmistettaisiin kaikkien tulojen veronalaisuus ja rajoitettaisiin maiden välistä verokilpailua.

- Koska nykyinen tulokäsitys jättää kokonaan verotuksen ulkopuolelle tulot, jotka kertyvät esimerkiksi varakkaan henkilön holdingyhtiöön, voisi vero olla perusteltua toteuttaa realisoituneiden tulojen ohella myös realisoitumattomat arvonnousut kattavana verona tai varallisuusverona. Näistä jälkimmäinen voisi olla yksinkertaisemmin toteutettavissa.
- Mikäli yksityishenkilöitä koskevan minimiveron käyttöönotto tapahtuisi EU-tasolla, sen yhteydessä olisi tarpeellista yhdenmukaistaa myös eri jäsenmaiden arvonnousuverosäännökset. Arvonnousuverosäännökset turvaisivat omalta osaltaan EU-maiden veropohjia estäen järjestelyt, joissa verovelvollinen muuttaa väliaikaisesti EU-alueen ulkopuolelle realisoidakseen omaisuutensa verovaapaasti.

31. Varakkaille maahanmuuttajille tarjottavat erityisverokohtelut ovat lisääntyneet viime vuosina nopeasti. Erityisverokohteluille tulee laatia EU:ssa yhteiset säännöt, sillä niillä käytävä haitallinen verokilpailu nakertaa jäsenmaiden verotuloja ja verojärjestelmien progressiivisuutta.

- Mahdollisuudet tarjota matalampaa verotusta olisi perusteltua rajata koskemaan vain kyseisessä maassa saatuja ansiotuloja.
- Ulkomailta saatujen pääomatulojen vapauttaminen verotukselta tulisi kieltää.

32. Investointipohjaisten oleskelulupaohjelmien kieltämistä tulisi samalla harkita niihin liittyvien merkittävien rahanpesu-, korruptio- ja veronkiertoriskien vuoksi.

Tiedonsaantia parannettava läpinäkyvyyttä lisäävillä toimilla

Veropohjan aukkojen paikkaamista ja verolainsäädännön kehittämistä hankaloittaa se, ettei tietoa veropohjan aukkojen olemassaolosta ja niiden aiheuttamista verovaikutuksista ole systemaattisesti saatavilla. Tilannetta voidaan parantaa lisäämällä tutkimusta ja korjaamalla tiedonsaantia haittaavia läpinäkyvyyspuutteita. Tiedonsaannin vahvistamisen lisäksi läpinäkyvyystoimet auttavat muun muassa veronkierron, korruption ja talouspakotteiden kiertämisen ennaltaehkäisyssä ja läpivalaisuudessa.

Keinot verotuksen läpinäkyvyyden lisäämiseksi ja tiedonsaannin vahvistamiseksi

33. Julkista maakohtaista veroraportointia koskevan direktiivin edellyttämä raportointisääntely tulee parantamaan yritysten verojärjestelyjen läpinäkyvyyttä merkittävästi. Direktiiviin jäi kuitenkin useita puutteita, jotka heikentävät sääntelyn tehoa merkittävästi. Niiden korjaaminen olisi mahdollista sekä EU-tasolla että kansallisesti, sillä kyse on minimisääntelyä edustavasta direktiivistä. CBCR-sääntelyn tehokkuuden parantamiseksi ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi:

- Raportointivelvoite tulisi ulottaa kattamaan kaikki yritysten toimintamaat ja raportointia tulisi myös EU-maiden osalta edellyttää verotusaluekohtaisesti.
- Raportointivelvoitteen synnyttävä liikevaihtoraja tulisi asettaa vastaamaan tilinpäätösdirektiivin ja kirjanpitolain suuryrityksen määritelmää.
- Raportoinnin lykkäyksen mahdollistavasta väliaikaisesta poikkeuksesta tulisi luopua.
- Raportoitavien tietojen listaa tulisi täydentää siten, että se pitäisi sisällään kaikki olennaiset yrityksen toiminnan laajuutta kuvaavat tunnusluvut sekä tietoja eristä, joiden muodossa voitonsiirto yleisimmin tapahtuu.
- Sen sijaan, että yritykset velvoitetaan julkaisemaan veroraportit vain omilla verkkosivuillaan, veroraporttien julkaisua varten tulisi perustaa julkinen keskitetty rekisteri.

34. Suomen tulisi siirtyä ei-julkisten OECD:lle toimitettavien veroraporttien kohdalla tietojen verotusaluekohtaiseen raportointiin.

35. Verotukseen liittyvät tuomioistuinratkaisut tulee säätää julkisiksi ja saattaa suuren yleisön saataville julkaisemalla ratkaisut kokonaisuudessaan sähköisesti.

36. Myös tiedonsaantia hallinnollisesti veronkorotusasiaa käsitellyistä väärinkäytösta-pauksista tulee lisätä esimerkiksi julkaisemalla tiivistelmät ratkaisuista ilman tunnistetietoja.

37. Edunsaajarekisterin kattavuutta ja avoimuutta tulee lisätä.

- Ilmoitusvelvollisuutta koskeva omistus- ja äänivaltaraja tulee laskea 25 prosentista 10 prosenttiin, ja henkilön omistusosuudessa ja äänimäärässä tulee huomioida myös lähipiirin hallussa oleva omistus ja äänimäärä. Suomen tulee lisäksi edistää vastaavien muutosten tekemistä myös EU:n rahanpesudirektiiviin.
- Edunsaajarekisteri tulee muuttaa kaikille avoimeksi, reaaliaikaiseksi ja maksuttomaksi. Mikäli tätä ei voida EUT:in 22.11.2022 antaman päätöksen tai 6. rahanpesudirektiivin vuoksi toteuttaa rahanpesulain puitteissa, tulee rekisterin yleisöjulkisuudesta säätää muualla lainsäädännössä.

38. Osakeomistusten hallintarekisteröinti heikentää omistustietojen läpinäkyvyyttä ja avaa mahdollisuuksia lähdeveropetoksille ja muille väärinkäytöksille. Hallintarekisteröidyt osakeomistukset tulee saattaa yleisöjulkisiksi esimerkiksi arvopaperikeskuksen yhteyteen perustettavien julkisten hallintarekisteriluetteloiden avulla.

39. Suomen tulee pyrkiä edistämään kiinteistöjä ja muita arvo-omaisuuseriä koskevien omistustietojen vaihtoa eri maiden veroviranomaisten kesken sekä tukea kansainvälisen arvo-omaisuuseriä koskevan omaisuusrekisterin käyttöönottoa.

40. Julkisten verotietojen laadun ja oikeellisuuden parantamiseksi myös verovapaat tulot tulisi säätää julkisiksi. Tulot ilmoitetaan jo nykyisellään veroilmoituksella, joten tietojen julkistaminen olisi tarvittavien lakimuutosten jälkeen yksinkertaista.

41. Harmaan talouden selvitysyksikön toimintavaltuudet tulisi ulottaa myös yksityishenkilöiden harjoittamaan toimintaan. Tämä on mahdollista toteuttaa lakiin Harmaan talouden selvitysyksiköstä tehtävillä muutoksilla.

42. Aggressiiviseen verosuunnitteluun keskittyvän tutkimuksen pitkäaikaisesta toteutusmallista tulee päättää ennen nyt käynnissä olevan kaksivuotisen pilottihankkeen päättymistä. Samassa yhteydessä tutkimusalaa voisi olla perusteltua laajentaa aggressiivisesta verosuunnittelusta muunkinlaiseen (myös yksityishenkilöiden toiminnan kattavaan) verovälttelyyn. Tarkoituksenmukaisimpia toteutusvaihtoehtoja pitkäjänteiselle tutkimustoiminnan laajentamiselle voisivat olla uuden verotutkimuskeskuksen perustaminen tai näihin tarkoituksiin varatun rahoituksen suuntaaminen esimerkiksi Verotutkimuksen huippuyksikölle.

43. Sekä aggressiiviseen verosuunnitteluun keskittyvälle tutkimustoiminnalle että Harmaan talouden selvitysyksikölle tulee taata riittävät resurssit sekä tutkimustoiminnan riittävän laajuuden että pitkäjänteisyyden turvaamiseksi.

Finnwatch ry
Malminrinne 1B, 2. krs
00180 Helsinki
info@finnwatch.org
www.finnwatch.org
[@Finnwatch1](https://www.instagram.com/finnwatch1)